

SOUKROMOPRÁVNÍ VYMÁHÁNÍ SOUTĚŽNÍHO PRÁVA

Promlčení & intertemporalita

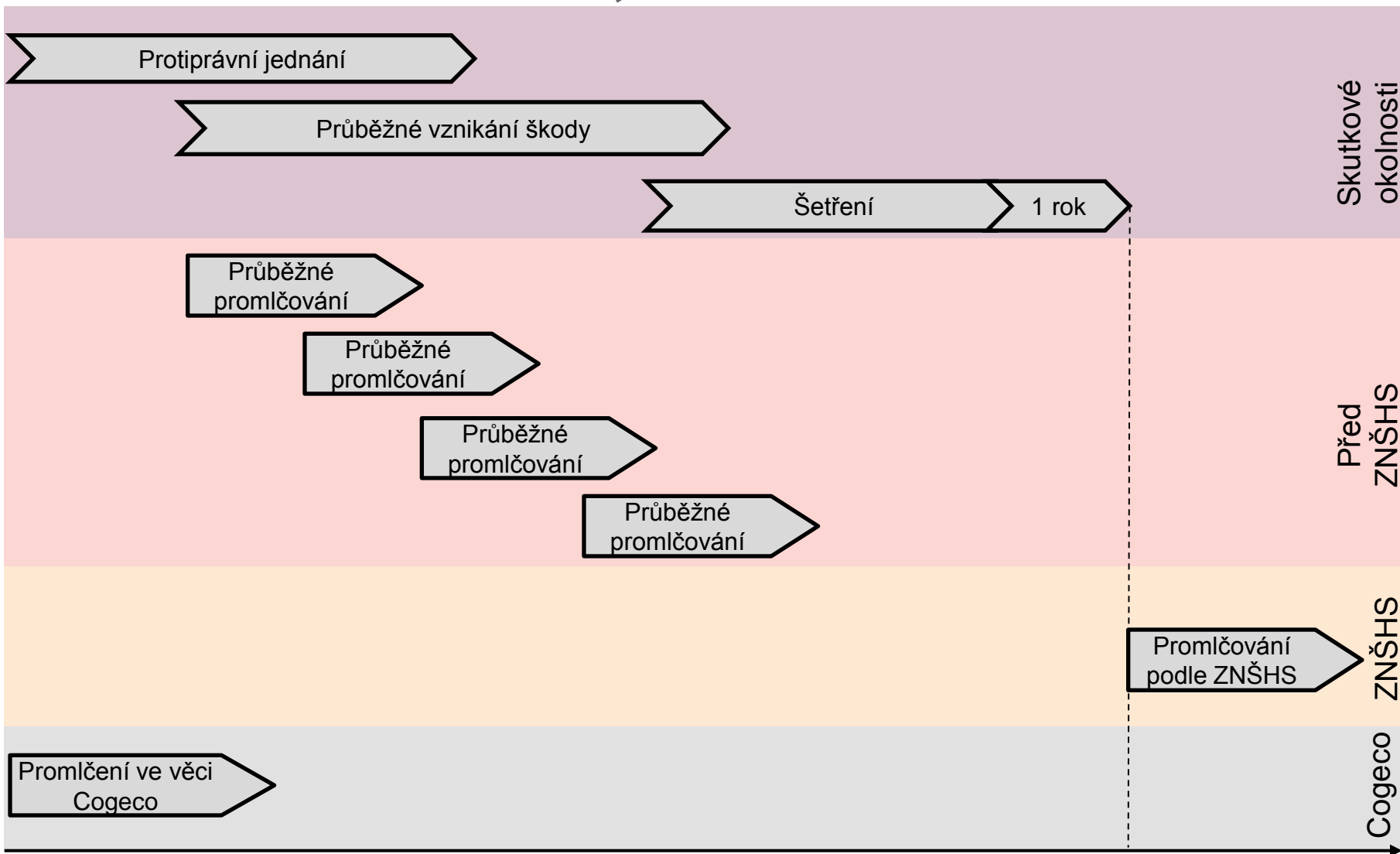
14. listopadu 2019

Roman Kramařík

Co zásadního přinesl ZNŠH v oblasti promlčení?

OBLAST	NOZ	ZNŠHS
Subjektivní promlčecí lhůta	3 roky	5 let
Objektivní promlčecí lhůta	10 případně 15 let	Ustanovení o objektivní promlčecí lhůtě nejsou podle ZNŠHS aplikovatelná.
Způsob promlčování	Postupně vznikající nároky na náhradu škody se promlčují postupně.	Nárok na náhradu škody se nezačne promlčovat dokud není ukončeno omezující jednání škůdce. Poté též postupné promlčování.
Vliv řízení před ÚOHS / Komisí	Řízení nemá na běh promlčecí lhůty vliv.	Promlčecí lhůta po dobu řízení před ÚOHS / Komisí a rok po jeho skončení neběží.

Promlčování včera, dnes a zítra

Zásada efektivity

- **C-367/17 Cogeco:** „[Č]lánek 102 SFEU a zásada efektivity musí být vykládány v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že promlčecí lhůta, pokud jde o žaloby na náhradu škody, činí tři roky a začíná běžet ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o svém nároku na náhradu škody, i když neznal osobu odpovědnou za protiprávní jednání, a která dále nestanoví žádnou možnost zastavení nebo přerušení běhu této lhůty během doby, kdy probíhá řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž.“
- **33/76 Rewe-Zentralfinanz:** „It would be contrary to the nature of the Community system for Member States to be able to take or maintain in force measures likely to compromise the effectiveness of the Treaty. The mandatory nature of the Treaty and measures adopted to implement it cannot vary from one State to another by the effect of internal measures without the functioning of the Community system being impeded and without the attainment of the aims of the Treaty being jeopardized.“
- **Čl.19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii:** „Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie“
- **Čl. 47 Listiny základních práv EU:** „Každý, jehož práva a svobody zaručené práva Unie byly porušeny, má ... právo na účinné prostředky nápravy před soudem“
- **C-557/12 KONE** „Při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky výkonu tohoto práva požadovat náhradu škody vyplývající z kartelové dohody nebo jednání zakázaného článkem 101 SFEU, včetně podmínek použití pojmu „příčinná souvislost“, za předpokladu, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity

Základní východiska časové použitelnosti zvláštních ustanovení o promlčení

- **čl. 22 Směrnice 2014/104/EU**

1. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle Článku 21, které jsou nezbytné pro dosažení souladu s hmotněprávními ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.
2. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté podle článku 21, které nejsou uvedeny v odstavci 1, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem 26. prosince 2014.

- **§ 36 ZNŠHS**

Řízení o náhradě škody způsobené omezováním hospodářské soutěže, jakož i řízení o nárocích škůdců, kteří jsou zavázáni k náhradě škody společně a nerozdílně, na vypořádání podle tohoto zákona, zahájená po dni 25. prosince 2014 se dokončí podle tohoto zákona; právní účinky úkonů, které byly v řízení učiněny přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, zůstávají zachovány.

- Jiná přechodná ustanovení ZNŠHS neobsahuje.

Kdy se bude promlčovat podle ZNŠHS a kdy ne?

		Argumenty pro	
		doběhnutí lhůty podle předchozí úpravy	další promlčování podle ZNŠHS
A		Zákaz pravé retroaktivity	
B		Zákaz pravé retroaktivity	Nelegitimita očekávání škůdce
C		Článek 22 Směrnice; Promlčení jako hmotněprávní institut; Zachování právní jistoty;	Priorita nepravé retroaktivity; Absence přechodných ustanovení; Nelegitimita očekávání škůdce
D		Článek 22 Směrnice; Promlčení jako hmotněprávní institut; Zachování právní jistoty	Priorita nepravé retroaktivity; Absence přechodných ustanovení; Nelegitimita očekávání škůdce;
			Předvídatelnost změny úpravy

Relevantní judikatura a literatura

- **PI.ÚS 3/94:** „Právní věda rozeznává retroaktivitu pravou a retroaktivitu nepravou. Pravá retroaktivita zahrnuje případy, kdy právní norma reglementuje i vznik právního vztahu a nároky z něho vzešlé před její účinností. **Nepravá retroaktivita spočívá v tom, že právní vztahy hmotného i procesního práva, které vznikly za platnosti práva starého, se spravují zásadně tímto právem a to až do doby účinnosti práva nového; po jeho účinnosti se však řídí právem novým.** Tato zásada však platí jen potud, pokud ostatní závěrečná ustanovení právní normy nestanoví se zřetelem na zvláštnosti některých právních vztahů něco jiného.“
- **II.ÚS 499/04** „Nepravá retroaktivita naproti tomu řeší časový střet dvou právních norem tj. staré a nové právní normy. **Nejde o zpětnou účinnost v pravém slova smyslu, protože nezasahuje do minulosti.** Vznik a platnost právních vztahů, právních skutečností a právního chování se posuzuje podle dříve platných norem, **ale obsah právních vztahů již dle normy účinné v době, kdy se o těchto právních vztazích rozhoduje.** Jde v podstatě o kompromisní řešení reagující na vývoj ve společnosti, střet dvou ústavně zaručených principů - právní jistoty (zahrnujícího i princip ochrany minulých právních skutečností) a rovnosti před zákonem. U retroaktivity pravé, jak vyplývá se shora uvedeného, platí zásada obecné nepřípustnosti, ze které existují striktně omezené výjimky, **u retroaktivity nepravé platí naopak zásada obecné přípustnosti, z níž existují výjimky.**“
- **Legislativní pravidla Vlády:** „V případech, kdy je v zájmu právní jistoty nezbytné, aby dosavadní právní úprava i nadále upravovala (některé) právní vztahy vzniklé na jejím základě, musí být v přechodných ustanoveních jednoznačně stanoveno, na jaké dříve vzniklé právní vztahy a v jakém rozsahu se i po účinnosti nové právní úpravy vztahuje dosavadní právní úprava.“

- Autoři komentářů k ZNŠHS se shodují na tom, že v českém právu má promlčení charakter hmotněprávního institutu.
- **Zimmermann Reinhard:** „*The functional equivalent to ‘extinctive’ prescription in English law is ‘limitation of actions’. As the term suggests, the English institution is procedural in nature: limitation does not affect the right (i.e., the substantive ‘cause of action’) but merely the ability to pursue that right in court. (...) Still, however, prevailing doctrine today subscribes to the principle that the obligation itself is extinguished.“*
- **Článek 42 rozsudku ESD ve věci Cogeco:** „*Při neexistenci unijní právní úpravy v této oblasti použitelné ratione temporis přísluší vnitrostátnímu právnímu řádu každého členského státu, aby upravil procesní podmínky výkonu tohoto práva požadovat náhradu škody vyplývající ze zneužití dominantního postavení zakázaného článkem 102 SFEU, včetně podmínek týkajících se promlčecích lhůt, za předpokladu, že jsou dodrženy zásady rovnocennosti a efektivity (viz obdobně rozsudek ze dne 5. června 2014, Kone a další, C-557/12, EU:C:2014:1317, bod 24).“*
- **Melzer Filip:** „*Lze souhlasit s Vonkilchem, že i v tomto případě, po zvážení kolidujících právních principů, je třeba upřednostnit sukcesivní navázání. „Promlčení a prekluze získávají své ospravedlnění v objektivní hodnotě právní jistoty. Subjektivní zájmy toho, kdo je promlčením nebo prekluzí zvýhodněn, naproti tomu připadají jako ospravedlnění promlčení nebo prekluze jen obtížně v úvahu; získává bez jakéhokoli protiplnění, tedy jednostranně, a bez odpovídající vůle dosud oprávněného výhodu na jeho úkor. Ještě méně mohou tyto subjektivní zájmy ospravedlnit promlčení nebo prekluzi, pokud malověrný dlužník vědomě očekával uplynutí doby, aby se zprostil svých závazků. Pokud tedy následně zákonodárce posoudil, že ochrana právní jistoty nevyžaduje tak rychlé uplynutí promlčení či prekluze, nezakládá subjektivní zájem dlužníka natolik legitimní očekávání, aby ospravedlnilo neaplikování nové právní úpravy na tyto případy.“*

Zatímco ČR mlčí, tak...

- Velká Británie aplikace na případy vzniku škody i omezování hospodářské soutěže až po účinnosti implementačního zákona
- Polsko aplikace pouze na škody vzniklé omezováním hospodářské soutěže, které nastalo až po účinnosti implementačního zákona.
- Slovensko aplikace na nároky na náhradu škody vzniklé po 26. prosinci 2016.
- Rakousko Nároky, které nebyly do 26. 12. 2016 promlčeny, se promlčují podle nové úpravy

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

Roman Kramařík

Ovocný trh 12, Prague 1, Czech Republic
Mob. +420 602 212 494 | Dir. +420 226 227 612
Tel. +420 226 227 611 | Fax +420 226 227 609
E-mail: Roman.Kramarik@JSK.cz

www.JSK.cz

